

Investeringsbehov i vann- og avløpssektoren

Norsk vann- og avløpssektor forvalter store verdier på vegne av samfunnet. Gjenanskaffelsesverdien for eksisterende anlegg er beregnet til 1053 mrd. kr, hvorav 62 % gjelder offentlige anlegg og 38 % gjelder private anlegg. For å kunne opprettholde den gode vann- og avløpstjenesten, er det beregnet et oppgraderingsbehov på 200 mrd. kr for å oppnå «akseptabel 2012-standard». Det er videre estimert at det er behov for 290 mrd. kr i investeringer frem til 2030, for å ivareta befolkningsutvikling, klimaendringer, nytt regelverk og en bærekraftig fornyelsestakt.

Bakgrunn

Norsk Vann opplever en stadig større etterspørsel etter økonomiske makrotall for vann- og avløpssektoren, herunder investeringsbehovet fremover. Vann- og avløpssektoren er en kapitalintensiv samfunnssektor med en investeringshorisont over flere generasjoner. Det er viktig at planer og prognoser som utvikles på nasjonalt og kommunalt nivå, har en felles forankring i oppdaterte grunnlagskostnader og investeringsestimater.

På denne bakgrunn har det blitt gjennomført et prosjekt, som har hatt som mål å dokumentere gjenanskaffelsesverdien for norske vann- og avløpsanlegg og estimere investeringsbehov i sektoren. Beregningsmodellen for gjenanskaffelsesverdi kan brukes av den enkelte kommune og VA-selskap i arbeidet med egne beregninger av gjenanskaffelsesverdi. Alle tall i rapporten er eksklusive merverdiavgift.

Gjenanskaffelsesverdi

Med gjenanskaffelsesverdi menes hva som måtte investeres dersom man skulle bygge eksisterende vann- og avløpsanlegg på nytt i dag, basert på dagens metoder og materialer. Gjenanskaffelsesverdien er beregnet til 1053 mrd. kr. Det er overføringssystemene, dvs. anlegg for vandistribusjon og avløpstransport, som står for hele 90 % av verdiene. 62 % av gjenanskaffelsesverdien, 652 mrd. kr, gjelder offentlige anlegg. 38 % av gjenanskaffelsesverdien, 401 mrd. kr, er knyttet til private anlegg, som blant annet er stikkledninger til det enkelte hus, vann- og avløpsanlegg i spredt bebyggelse samt andelsvannverk/samvirkevannverk.

Investeringsbehov

– akseptabel 2012-standard

Det er brukt ulike tilnæringsmetoder for å komme frem til et anslag

på oppgraderingsbehovet til en akseptabel standard på VA-anleggene i dag, kalt akseptabel 2012-standard. Ut fra bl.a. kommunenes innrapporteringer og en vurdering av ledningsnettene, er det grovt anslått et oppgraderingsbehov på 200 mrd. kr, hvorav 124 mrd. kr gjelder offentlige VA-anlegg og 76 mrd. kr gjelder private VA-anlegg.

Investeringsbehov – akseptabel 2030-standard

Det er også forsøkt å estimere behovet for anleggsinvesteringer frem til 2030, basert på kjennskap til utviklingstrekk og trender samt signaliserte behov i kommunene. Faktorer som vil ha stor betydning er klimaendringer og overvannsutfordringer, befolkningsøkning og urbanisering, energi- og miljøkrav, sikkerhet og sårbarhet, service- og samfunnskrav og ledningsfornytelse.

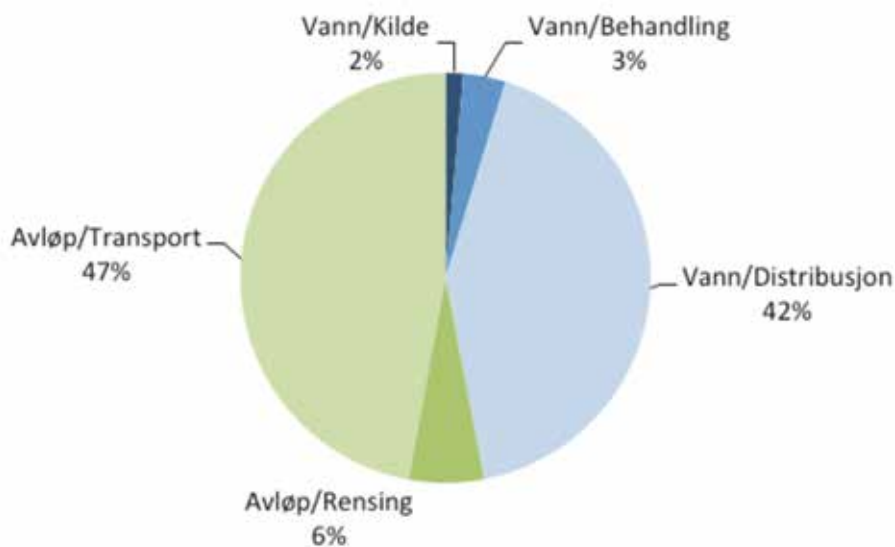
For å komme fra akseptabel 2012-standard til akseptabel 2030-standard er det estimert et investeringsbehov på 290 mrd. kr, hvorav 186 mrd. kr gjelder

offentlige VA-anlegg og 104 mrd. kr gjelder private VA-anlegg.

Usikkerhet og behov for videre arbeid

Det tas forbehold om at estimater av investeringsbehov er beheftet med stor usikkerhet. Tallene er derfor best egnet til å synliggjøre hovedutfordringene for VA-tjenestene i årene fremover, og er i mindre grad egnet som noen form for fasit. Det gis anbefalinger om videre arbeid på dette feltet, bl.a.:

- Norsk Vann bør overvåke utviklingen av verktøy og kunnskap på det økonomiske området og vurdere behov for ytterligere tiltak
- Norsk Vanns benchmarkingsystem bedre VA bør videreutvikles på det økonomiske området
- Myndighetene bør vurdere behov for bedre, offentlig statistikk
- Myndighetene må ha fokus på økonomiske konsekvenser av nytt regelverk og forvaltning
- Det er behov for videre utvikling av beregningsmetodikk
- Det er behov for fortsatt ledningsnettfokus
- Det er behov for økt interkommunalt samarbeid
- VA-gebyret må utnyttes kostnadseffektivt, herunder til FoU og rekruttering

Figur:
Prosentvis
fordeling av
gjenanskaffelses-
verdi på ulike
hovedkategorier
VA-anlegg.

Norsk Vann BA er vann- og avløpsverkenes interesse- og kompetanseorganisasjon. Norsk Vann arbeider for samarbeid og bærekraftig utvikling i norsk VA-sektor. Norsk Vann BA eies av kommuner, VA-selskaper og driftsassistanser. Våre andelseiere representerer 360 kommuner og 95 % av Norges befolkning.

Leverandører og rådgivere kan også bli medlemmer. På våre hjemmesider www.norskvann.no kan du finne flere opplysninger om medlemskap og holde deg oppdatert om regelverk og alt som skjer innen vann- og avløpssektoren.

Norsk Vann BA

Vangsvegen 143, 2321 Hamar,
tlf: 62 55 30 30, e-post: post@norskvann.no

Prosjektsystem

I Norsk Vanns prosjektsystem gjennomføres hvert år prosjekter for ca. 8 mill. kroner. Det er praktiske og aktuelle spørsmål innenfor vann- og avløp som utredes. Deltakerne foreslår prosjekter, styrer gjennomføringen og får full tilgang til alle resultater.

www.norskvann.no